

Vilande SGI vid utflytt

Resolutionsmottagare:

Försäkringskassan
Socialdepartementet
Socialförsäkringsutskottet

Problemformulering

När en svensk medborgare idag skriver ut sig från Sveriges folkbokföring och Försäkringskassan, nollställs den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI). När personen sedan vill återvända till Sverige kan detta bidra till att problem uppstår. Vi lever i en alltmer globaliserad värld där bland annat EU eftersträvar fri rörlighet inom unionen. Att en återvändande svensk medborgare måste utredas och bevisa sin rätt till SGI igen minskar incitamenten för att flytta ut eller flytta tillbaka till Sverige. Dessa ärenden tenderar även att vara utredningskrävande. Det kan dessutom ses som diskriminerande för de svenska medborgare som flyttar utomlands för arbetets räkning.

Det finns särskilda skyddsregler för att omfattas av svensk socialförsäkring vid längre utlandsvistelse, där det är möjligt att vila SGI samt få ett efterskydd som är längre än det generella tre-månaders-skyddet. Dessa regler gäller dock enbart särskilda personkategorier; endast den som sänds ut av en statlig arbetsgivare har kvar sin arbetsbaserade försäkring (och därmed sin SGI) i Sverige utan tidsgräns. Medföljande familjemedlemmar har inte det utan kan endast omfattas av den bosättningsbaserade försäkringen (såsom barnbidrag) såvida man inte "av egen kraft" kan upprätthålla den arbetsbaserade försäkringen under viss tid. Familjemedlemmar till statligt anställda riskerar alltså att, precis som andra medföljande familjemedlemmar, att förlora sin SGI.

På samma sätt finns specialbestämmelser för biståndsarbetare och deras familjemedlemmar. Den utsände anses här bosatta i Sverige i upp till fem år. Familjemedlemmar anses bosatta i Sverige, men har inte samma skydd som den utsände vad gäller den arbetsbaserade försäkringen. Den utsände, men inte medföljande, kan återfå sin arbetsbaserade försäkring om man återvänder till Sverige inom fem år, men man är till skillnad från statligt anställda inte försäkrade för arbetsbaserade förmåner under själva utlandsvistelsen om den överstiger ett år.

De som är utsända av privata företag och samt alla medföljande omfattas alltså inte av skyddsreglerna. I SOU 2017:5 föreslogs vissa förbättringar, dock har inga förändringar skett i dagens regelverk. I samband med utsändning av en anställd avbryter ofta den medföljande familjemedlemmen sitt eget arbete för att kunna flytta med till utsändningslandet. Medföljande förlorar då sin SGI efter tre månader, vilket innebär att denne även förlorar sitt försäkringskydd om han eller hon inte återvänder till Sverige inom ett år (efterskyddstiden).

Medföljande hamnar på detta sätt utanför socialförsäkringen både under utlandsvistelsen och vid återkomsten till Sverige. Detta bidrar till svårigheter för svenska företag att sända ut rätt personal till sina utlandsposteringar.

Lösningförslag

De särskilda skyddsreglerna för att omfattas av social trygghet liksom det särskilda efterskyddet bör omfatta alla kategorier av utsända och deras familjemedlemmar och inte bara vissa personkategorier. Detta skulle innebära att medföljande till stadsanställda och biståndsarbetare samt personer utsända av företag och deras medföljande får en sjukpenningsgrundande inkomst (SGI) fastställd vid återkomsten till Sverige som motsvarar den SGI personen hade innan de flyttade utomlands.